

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

בלק

אור

מידת האמונה אין טעויות בחיים אלא תוכניות:

במדבר פרק כג (כד) הן עם פלביא יקום וכארי ותנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישטה: ופרק כד (ט) פרע שכב פארי ופלביא מי יקימנו מברכיה ברוך וארריה ארור:

ביקשו לתקן קריאת פ' בלק בק"ש:

הנה בגמרא במסכת ברכות דף יב ע"ב 1. מבואר שחכמים ביקשו לתקן קריאת כל פרשת בלק בתוך קריאת שמע, ושאלה הגמרא מה מעלתה של פרשה זו? והסבירו כיון שכתוב פסוק מיוחד כרע שכב כארי, ושוב שאלה אם כן שיתקנו רק את הפסוק הזה? והשיבה על כך שכל פסוק שלא פסקו משה אין אנחנו יכולים לפסקו.

שאלות

א) והנה מתעוררת השאלה מה מעלת פרשה זו בגלל הפסוק כרע שכב כארי יותר מק"ש עד כדי כך שהיה ראוי לקובעה במקום ק"ש לקרותה פעמיים בכל יום לולי מורה הציבור? ב) ובעצם בכללות הפרשה אריכות רבה התורה מפרשת כל שליחות בלק והתוכניות שלהם ודבריהם, והרי ידוע כמה כל קוץ וקוץ שבתורה אינו מיותר, וא"כ צריך להבין מהו הדבר שאנו לומדים מפרשה זו? ג) זאת ועוד הרי בקריאת שמע יש קבלת עול מלכות שמים ועול המצוות ומה שייך לפרשת בלק?

הכנת האנושות:

בדרך כלל כל אדם קוראים לו הרבה טעויות בחיים שבתחילה לא חשב על התוצאות שנהיו על ידי מעשיו, ופעמים רבות מזדמנות לו עסקאות החיים אם היה עושה אותם ומתפלא על עצמו איזה טעות עשה שלא עשה אותה עיסקה, וכן כמה דירות הזדמנו לו שהפסיד שלא קנה או רכישות אחרות שהיו מניבות לו רווח ומתפלא איך הפסיד ולא חשב, ופעמים רבות שהדבר גורם להטלת אשמה באחר שבגללו לא נעשו הדברים כגון בשותפים שאחד הגה רעיון והשני דחה ולבסוף הראשון צדק נגררים לויכוח שבגללו נעשה הפסד, וכך הדבר בין בני זוג פעמים רבות שאחד תולה בשני את הטעויות שנעשו וכן על זה הדרך, אולם תורתנו מלמדת אותנו שאין טעויות בחיים יש תוכניות מלמעלה לכל אדם שגורמות לו בכוונה תחילה את הטעויות, וכאשר האדם מאמין באמונה שלימה יודע שזה מאת השם יצא הדבר והוא לפי שורש נשמתו ותיקונו בעולם ועל ידי זה חיינו נראים אחרת והכל מקבל באהבה ובהבנה.

הנהגת העולם שהאדם חושב שהכל תלוי בכוחו וחוכמתו:

והנראה לבאר דברי חז"ל שאמנם כל מעלת ק"ש היא בזה שמקבל האדם עליו עול מלכות שמים ועול המצוות, אך המפריע הגדול שיש לאדם בקבלת עול מלכות שמים והמצוות הן הנהגת העולם שהאדם חושב שבכוחו וחכמתו מנהל את עצמו והעולם ולזאת משקיע מאמצים רבים להשיג את מבוקשו ולהילחם על זכויותיו ולזאת גם מלא אכזבות מטעויות החיים שעשה כאשר רואה איך חברו עשה דבר והצליח וגם הוא יכל לעשות ולא עשה והפסיד וממילא טרוד הוא בענייני קיומו עד שבקושי יכול להתפנות לקיום התורה והמצוות, ולכן האמצעי לכך שהאדם יוכל לקבל עול מלכות שמים והמצוות תלוי בחוץ האמונה והביטחון בהש"ת שהכל נעשה בהשגחה פרטית מאת השם יתברך ואין טעויות בחיים אלא תוכניות מאת השם, ולכן בפרשה זו רצון הקב"ה ללמדנו את השגחתו על הבריאה בפרוטרוט ובפרט על ישראל כדי שמתוך כך יכיר האדם חובתו בעולמו לעובדו יתברך בשמחה. וכמוכ"ז שזה יסוד עבודת ה"ת להאמין באמונה שלמה שהכל נעשה בהשגחתו ואין הדבר תלוי ברצון אדם זר, וכמ"ש חובת הלבבות בשער הביטחון שאם כל העולם כולו יתקבצו וירצו להקדים או לאחר דבר הן טוב והן רע שלא נגזר מאיתו יתברך לא יוכלו והוא סיבת הסיבות ועילת העילות, ומגלגלים חובה ע"י חייב וזכות ע"י זכאי, ואין מקרה בעולם הן במעשיו של האדם ואפילו בדיבורו והכל מכוון בתכלית ההשגחה בתכלית הדיוק והמשקל כל אדם לפי מעשיו. וזוהי הסיבה שהיה ראוי לקובעה בק"ש שעיקרה אמונה לולי טרחת הציבור. ובוה אף נראה לבאר תירוץ הגמרא מדוע לא תיקנו רק פסוק כרע שכב כארי לבדו, מפני שפסוק שלא פסקו משה רבנו ע"ה לא פסקינו. וצריך ביאור מדוע? אולם אפשר לומר שאם משה רבנו ע"ה לא פסקו סימן שבכדי להבין משמעות הפסוק והדבר הנלמד ממנו זקוקים אנו גם ליתר הפרשה, ואכן כן הוא הדבר שרק כאשר לומדים במשך כל הפרשה כיצד מדגיש בלעם שאין לו שום אפשרות לשנות אפילו בדיבורו מבלי רצון הקב"ה, ואם כן זוהי עדות נאמנה מפי אבי אבות הטומאה והכפירה שהכל תחת השגחתו של הבורא יתברך וגם הטעויות שלו שברך במקום לקלל זה תוכניות מאת השם יתברך שאפילו על הפה שלו אינו שולט.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

השגחה פרטית על הבריאה אפילו דיבור לפי רצון הקב"ה:

ואכן כאשר נתבונן בדברי בלעם שאמר לא אוכל לעבור את פי השם קטנה או גדולה. יש לשאול הרי קל וחומר אם קטנה אינו יכול כל שכן גדולה ומדוע הוסיף גדולה אחרי הקטנה? וביאר הגר"א שבלעם ידע שיש שמות השם שהם מדת הרחמים ויש שמות שהם מדת הדין, ובכדי לעורר קטרוג על כלל ישראל היה צריך להשתמש בשמות של מדת הדין, וידוע שם הוי"ה מדת הרחמים ומאידך שם אלקים מדת הדין, אך בשני שמות אלו אם נחלק השמות מתהפך תכונתם אות ו' ואות ה' לבדן הרי מדת הדין, ומאידך אם נקח משם אלוים אותיות אל"ף ולמ"ד יהיה שם מדת הרחמים, ובלעם היה בערמתו מכוון לומר בכל שם הרומז למידת הדין אך עושה עצמו כאילו רצה לומר מדת הרחמים, והקב"ה בעל כורחו היה מאלצו להוציא מפיו שם של מידת הרחמים, ולכן כאשר רצה להקטין שם הוי"ה הקב"ה שם לו רסן בפיו ולחצו לגמור השם שיהיה מדת הרחמים ולא דין, וכאשר רצה לעשות גדולה לומר שם אלוים בשלמות הכנים לו חכה ועצר אותו באמצע כדי שיהיה מדת הרחמים עיי"ש. ומעין דרך זה פירש הבא"ח את הפסוק שבלעם ידע שברגע של כעס כמימרא צריך למצא מילה אחת שבה יוכל לבקש בקשתו, וההליט לומר "כלם" מלשון כליה רח"ל, אולם הקב"ה היפך לשונו ואמר ותרועת "מלך" בו במקום כלם – מלך, והנה אם נתחיל הפוך מאות תשר"ק יוצא מלך, אך הרי בני ישראל תמיד מתחילים מימין לשמאל א-ב-ג ויוצא כלם, וכו' אולם כיון שאומות העולם מתחילים הפוך משמאל לימין, לכן הקב"ה אילצו להפוך סדר האותיות ואמר מלך. ונמצא אם היה מתחיל מאותיות הקטנות יוצא כלם, אבל אם מתחיל מהאותיות הגדולות יוצא מלך, וזוהי כוונת בלעם שאפילו שרציתי להתחיל מהאות הקטנה כדי לומר כלם והקב"ה הפך שאתחיל מהאות הגדולה ויוצא מלך. ודבר זה מלמדנו מוסר השכל שאפילו דיבור האדם שהוא בשליטתו הבלעדי לכאורה, בכל זאת מראה לנו הקב"ה כי הכל תחת השגחתו יתברך ואפילו דיבורו כאשר תחזינה עיני הקורא בפרשתנו 2. איך בלעם מצהיר שאינו שולט על דיבורו אלא אפילו דיבורו תלוי ברצון השם יתברך.

פיו הכשילו:

ועוד דרשו חז"ל ופירשו בו כיצד נכשל בפיו ואינו שולט גם על דיבורו, במדרש 8. מבואר שאמר לא אוכל כבודך, ואכן כך היה בסוף. ורש"י אמר לשליחים "גם אתם, נכשל בפיו שגם הם יתאכזבו. וכן כתב בעל הטורים אמר לכה ארה לי שהמשמעות שיקלל את בלך וכך היה, וכן כתב האור החיים, ובדומא לכך נאמר במסכת גיטין דף נז ע"א על בר דרומא שנכשל בפיו שאמר אלוים זנחתנו ואכן כך היה שמת.

פי האתון נברא לחוכיה שהפה אינו ברשותו:

עוד מבואר יותר במדרש במדבר רבה (וילנא) פרשה פרשת בלק ויפתח ה' את פי האתון להודיעו שהפה והלשון ברשותו וכו' כך אמרה האתון לבלעם אני אין אתה יכול להרגני אלא אי"כ הרב בידך והיאך אתה רוצה לעקור אומה שלימה שתק ולא מצא תשובה. וכן הוא מדרש תנחומא (ורשא) פרשת בלק (ט). וכן כתב הזוהר כרך ג (במדבר) פרשת בלק [המתחיל בדרך קפד עמוד ב].

אפילו בזמן שכיבה השם שומר:

ועוד נלמד מפרשת בלק שנרמז בפסוק "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו". שעם ישראל אפילו כאשר שוכבים ואין מצידם שום עשיה הרי עדיין הם כארי או כלביא ומי יעזי להקימו בהיות והקב"ה שמור ישראל, וכן פירש באוה"ח הקדוש שההודש יום פקודתו זכותו תגן עלינו. ובעצם כל התכניות של שני רשעים אלו נעשו בניהם בארמונות המלוכה ובסודי סודות לא לעיני בני אדם וקל וחומר שלא מידיעת בני ישראל ומשה רבנו ע"ה, וללא שום התגוננות הן גשמית והן רוחנית מצד בני ישראל והקב"ה משגיח ומקלקל להם התוכניות ואפילו הדיבור שלהם מבלבל ומהפך ובלבד שלא יוכלו להזיק לכלל ישראל. ויסוד זה מתבאר מכל הפרשה חזור והדגש כי אין אפשרות לעשות דבר נגד רצונו יתברך כמאמר בלעם שהיה נביא אומות העולם ועליו נאמר לא קם כמשה בישראל אבל באומות העולם קם והוא בלעם, והוא אומר לא אוכל לעבור פי השם קטנה או גדולה, טובה או רעה מלבי אשר ידבר השם אותו אדבר, ואפילו יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי השם אלוים.

מהשם מענה לשון:

וכבר אמר שלמה המלך במשלי פרק טז (א) לְאָדָם מְעַרְכֵי־לֵב וּמִיָּקֶזֶק מַעֲנֵה לְשׁוֹן; וכתבו על כך חז"ל בכמה מקומות שאפילו דיבורו של האדם תלוי בהשגחה מהשמים, וכתב במדרש משלי (בובר) פרשה טז סימן א לאדם מערכי לב ומהשם מענה לשון. להודיעך שהכל מיד השם לא מן האדם, לא מחשבת לב, ולא דבור לשון, שנאמר ומה' מענה לשון.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

אפילו תפילתו של האדם תלוי בידי שמים:

ומבואר שאפילו בתפילתו של האדם הדבר תלוי בידי שמים, כן מבואר במסכת ברכות דף לד ע"ב 4. שאם אדם מתפלל ומעשה בתפילה סימן רע או אם שליה ציבור טעה סימן רע לציבור למרות שזה דיבור של האדם מהווה סימן רע כיון שגם הדיבור אינו בשליטתו. וכך הוסיף הספורנו והאלישיך שתקנו לומר לפני תפילת לחש פסוק השם שפתי תפתח בגלל שגם הדיבור אינו בשליטתו, וכמו כן הוסיף בתורת המנחה לבאר כיצד משה רבנו אמר בשירה תבאמו ותטעמו שמשמע הוין מעצמו במקום לומר תבאנו ולכלול עצמו? אלא ללמדנו שהדיבור מאת השם ובכוונה הטעו אותו לרמוז לו שלא יכנס לארץ.

אברהם אמר נשתחוו ונשובה:

וכן מצינו אצל אברהם אבינו בפרשת וירא (ה) וַיֹּאמֶר אֲבְרָהָם אֱלֹהֵינֶרְיָ שְׂכַוְלְכֶם פֶּה עִסְתִּיחֶמֶזֶר וְאֲנִי וְהַנְעִר נִלְכָּה עַד־פֶּה וְנִשְׁתַּחֲוּוּ וְנִשְׁוֹבָה אֱלֹיכֶם: ומבואר במסכת אבות דרבי נתן נוסחא ב פרק מג. וכן הוא במסכת מועד קמ"ג דף יח ע"א. וכ"כ בפסיקתא רבתי (איש שלום) פסקא מ – בהודש השביעי דבר אחר ונשובה אליכם לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון (משלי ט"ז א) שנתכשר שיצחק חוזר לו. וכ"כ במדרש תנחומא (בובר) פרשת וירא ונשובה אליכם (בראשית כב ה), בשרו פיו שהוא הולך וחוזר, ורוח הקודש אומר לאדם מערכי לב [ומה' מענה לשון] (משלי מז א). וכן מצינו אצל ריב"ז במסכת גיטין דף נו ע"א שביקש להציל רק את יבנה והכמיה ועל כך נאמר בגמרא, קרי עליה רב יוסף, ואתימא רבי עקיבא משיב חכמים אחר ודעתם יסכל, איבעי למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא.

מעשה שהיה אפילו הדיבור בהשגחה מהשמים:

וראיני מעשה שסופר בשבועון במשפחה בתקופתנו, היה אדם עשיר שהתגורר בחו"ל וכמובן ניהל עסקים בהצלחה, אולם הגיע לכלל החלטה מתי אעשה לנפשי ועלה לארץ והחליט לסייע לכל מקרה שמזדמן לו לעזור וכך פתח גמ"ח והיה מחלק לנזקקים כמובן שהכסף הולך ואוזל כי אין הדבר עושה פירות אך התאמץ ואף גם זאת דאג לחזק בדק הבית בבתי כנסת ועל כך היה מוסר נפשו לתפור את הסידורים והחומשים בבתי כנסת והיה תורם לכל בית הכנסת שראה צורך, אולם כיון שכספו ורכושו אזל החליט להיעזר בידיו מחו"ל ולצאת לעשות מנביות לטובת הנזקקים והיה זקוק לסכום מסויים להגים, והנה פעם אחת דיבר עם אחד הידידים להיפגש איתו וקבע לו פגישה ואף הזמין לו חדר במלון והודיעו על כך, כאשר נסע לשם ראה שהזמין לו סויטה במלון ויקרתי והדבר כאב לו חבל על הכסף בכסף הזה יכול לעזור לכמה משפחות אך לא היית לו ברירה אלא ללכת לשם, נכנס לקבלה הודדה ונתנו לו מפתח לחדר שהזמין, כאשר נכנס לחדר התגלה לנגד עיניו ארנק נפוח וכאשר פתחו ראה שהוא מלא כסף רב בדק וראה שזה שייך לערבי מדובאי החליט שזו אבידת גוי ואינו חייב להחזירה ספר את הכסף וראה זה פלא שהיה שם בדיוק הסכום שהיה צריך להגים וראה בזה אות מהשמים, ולכן הוציא את הכסף וקרע את הארנק והלך זרקו לאשפה שלא יהיה זכר לדברים, לאחר כמה זמן דפקו על הדלת והנה שוטר מלווה לערבי הגיעו לחדר ופנה אליו השטר בנימוסין האם ראה איזה ארנק והשיב שלא ראה ביקשו להיכנס לחדר לבדוק ואכן לא מצאו כלום יצאו בפחי נפש והערבי התעקש שרק בחדר זה נשכה, הוציא השוטר צו לחיפוש ושוב פנה למלון עם הצו וביקש בעדינות שהוא נאלץ לעשות חיפוש כמובן שהסכים בלית ברירה ולאחר שהוציא כל מה שבכיסיו ובכנפיו השוטר ראה שיש לו בארנקו כסף רב וקצת חשדו, אך הוא אמר לשוטר שהוא איש עסקים ויכול לראות בדרכו שלו שהוא מסתובב הרבה בעולם לרגל עסקיו, אלא שביקש ממנו האם יש עשיר מפורסם שמכירו ויכול להמליץ עליו, באותו רגע עלה במחשבתו שם של עשיר מוכר ונפלט מפיו אכן את שמו, אלא שלאחר שהשוטר הלך התעשת והכה בראשו כיצד פלט שם של אותו עשיר שהוא ממש אויבו ושונא אותו והוא מכירו שהוא מסתובב לאסוף כספים לגמ"ח ומי יודע מה יאמר עליו וכעת בודאי יתפסו אותו ומי יודע מה יהיה באחריתו, אך את הנעשה אין להשיב כי אין לו שום דרך לתקן, אלא שהתפלל לקב"ה הרי כל מה שהוא עושה למען הנזקקים ולא בשביל עצמו ושהשם יציל אותו מהצרה שנקלע אליה, כמובן שהם לקחו את מספר הטלפון של אותו עשיר ובאמת צלצלו לברר כיצד הוא מכיר את האיש הזה, והנה בהיותו והוא שונא ויודע שהולך לאסוף כסף החליט לקלקל לו והבין שאם מצלצלים מחו"ל לברר עליו במה רוצים לשמוע שהמצב קשה והוא צריך עזרה, ולכן החליט לומר הפוך וסיפר עליו שהוא אדם עשיר ונוסע בלי סוף לעסקים בחו"ל אפשר לראות את זה בדרכו שלו וכו', לאחר שקיבלו את הפרטים הנ"ל הבינו שבאמת אין מה לחשוש בו ואדרבא התנצלו בפניו על העגמת נפש שנגרם לו בחינם. ורק לאחר מכן ראה והבין את דרכי ההשגחה שהטעו אותו מהשמים להוציא מפיו דווקא את שם שונאו שרצה לקלקל לו וזה בדיוק מה שתקן, ואילו היה נתן שם של ידיד בודאי היה מספר שמצבו קשה והוא זקוק לעזרה והוא מסתובב בעולם לאסוף כסף והיה אחריתו מר. ללמדנו שאפילו דיבורו של האדם אין טעות או בלי כוונה או במקרה אלא הכל בהשגחה פרטית גם כאשר האדם מועת.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מוסר השכל:

הראת לדעת כי כל אדם מישראל מונהג ומושגח באופן פרטי ופרטני ואין שום בריה בעולם שיכול להזיקו או לעזורו נגד רצון השי"ת עד שאפילו דיבורו של האדם אינו שולט בו אלא כרצון השי"ת, עד שאפילו גדול הנביאים בעכו"ם הודה בפה מלא בדבר, וגם בלק גדול המכשפים שידע והכיר כי כל כוח אומה זו בפיהם וחשב לגבור עליהם בכוח הפה הגיע להכרה כי הקב"ה שולט על הכל, וכאשר ביארנו שאפילו תפילתו של האדם תלוי בהשגחה עליונה, וכאשר האדם מאמין באמונה שלימה בזה שהכל בידי שמים מוגיע למסקנה והבנה שאין טעויות בחיים אלא תוכניות של השם יתברך, ויאמין ויבטח בקב"ה שכל המוגיע לו יקבל ולא יועיל שום אדם בעולם לשנות את מה שנגזר עליו, ולכן תמיד יהיה בשמחה בחלקו ולא יהיו לו אכזבות על הפסד כל ההודמוניות שהתגלגלו לדיו והפסיד כיון שזה לא שלו ומה ששייך לו יגיע אליו כך שיעבוד את השם בשמחה ויוכה לשפע ברכה והצלחה אמן.

מקורות:

- במסכת ברכות דף יב ע"ב** א"ר אבהו בן זוטרת א"ר יהודה בר זבידא בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, ומפני מה לא קבעוה? מפני טורח ציבור, מ"ט אלימא משום דכתיב בה אל מוציא ממצרים, לימא פרשת רבית ופרשת משקלות דכתיב בהן יציאת מצרים? (ופירש בבא"ח היות והן קצרות עדיף אותן), אלא א"ר יוסי בר אבין משום דכתיב בה האי קרא כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו, ולימא האי פסוקא ותו לא? גמירי כל פרשה דפסקה משה רבינו ע"ה פסקינן, דלא פסקה מרע"ה לא פסקינן.
- כן אנו מוצאים בפרשתנו עוד מקומות אשר בלעם בעצמו הודה ואמר פרק כב (לה) ויאמר מלאך יקוק אלבלעם לך עסי האנשים ואפיס אתה דבר אשר אדבר אליך אתה תדבר ויגדך בלעם עסי שרי בלק: (לה) ויאמר בלעם אלבלעם הנה באתי אליך עתה היכל אוכל דבר מאומה הדבר אשר ישים אלהים בפי אתה אדבר: ובפרק כג (ה) וישם יקוק דבר בפי בלעם ויאמר שוב אלבלעם וכה תדבר: (יב) ויגן ויאמר הלא את אשר ישים יקוק בפי אתה אשמור לדבר: (כו) ויגן בלעם ויאמר אלבלעם הלא דברתי אליך לאמר כל אשר ידבר יקוק אתה אעשה: ובפרק כד (יג) אסי יתורלי בלק מלא ביתו פסך וזהב לא אוכל לעבר את פי יקוק לעשות טובה או רעה מלבי אשר ידבר יקוק אתה אדבר:
- כתוב במדרש אגדה (בובר) פרק פרשת בלק סימן לו** הלא שלח שלחתי אליך. לפי ששני פעמים שלח אליו, לפיכך נאמר שני פעמים, שלח שלחתי: האמנם לא אוכל כבודך. פיו הכשילו שיצא ממנו בפחי נפש שלא כבודו: **עוד פרש"י פרשת בלק (יט) גם אתם** פיו הכשילו, גם אתם סופכם לילך בפחי נפשי כראשונים: **עוד כתב בעל הטורים פרשת בלק ארה לי**. פיו הכשילו שלבסוף קלל אותו (פס"ז): **וכ"כ האור החיים פרשת בלק** ובדרך רמז פיו הכשילו במאמר **ארה לי לארר את בלק**, וכן היה שגרם לו בעצתו מיתת כזבי בתו, גם היה סבה שישוב בלק למדין ושם נפל בחרב דכתיב (לא ח) ואת מלכי מדין הרגו וגוי' ואת צור וגוי', וזולת הליכת בלעם שגילה למואב כי מובטחים הם מישראל ולא יעשו להם דבר אלא באחרית הימים היה נשאר שם בלק ולא היה חוזר למדין ולא היה נהרג, הרי נתקיים שהלך לארצות לבלק לקיים מה שנאמר (תהלים לו) חרבם תבא בלבם: **וכן מבואר במסכת גיטין דף נז ע"א על בר דרומא במעשה של תרנגול ותרנגולתא שפיו הכשילו ומת, אכשליה פומיה לבר דרומא, ואמר: הלא אתה אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו**. וכי על לבית הכסא, אתא דרקונא שמטיה לכרכשיה ונח נפשיה.
- כן מבואר במסכת ברכות דף לד ע"ב משנה**. המתפלל וטעה סימן רע לו, ואם שלח צבור הוא סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא, שהיה מתפלל על החולים ואומר, זה חי וזה מת. אמרו לו מנין אתה יודע? אמר להם **אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל**, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף. **וכ"כ האלשיך דניאל פרק ט כיצד האדם צריך להתפלל**. וז"ל יעמוד מרעיד ואימתו יבעתהו מהכין לבו ודבר דבר דבור על אפניו, גם כי יסדר סדר תפלה בתחלה, על כן את הדבר הזה יעשה, כי טרם יענה יחלה פני אל ויחנהו, יבינו מה שיאמר יורהו מה שידבר, ויתן לו מענה לשון בל יכשל בלשונו לדבר דבר שלא רצונו, ובגלל הדבר הזה סדרו קדמונו ביום הזכרון בקשת אוחילה לאל, וכן אשאלה ממנו מענה לשון, והן זאת היתה עם לבב אנשי כנסת הגדולה, אשר למדונו להועיל להקדים בכל תפלה ותפלה פסוק **השם שפתי תפתח** וכי, לבקש מאתו יתברך טרם נדבר יפתח שפתינו במענה לשון, וסדר דברים נאים ומתקבלים לפני אלוקי עוזנו עכ"ל. **וכ"כ בספורנו פרשת בלק (כח)**. ללמדנו שאפילו תפילתו של האדם צריך להתפלל שהשם שפתי תפתח שלא יכשל בלשונו בכדי שתתקבל. **וכ"כ בענין משה רבנו בתורת המנחה פרשת בשלח דרשה כג לר' יעקב ב"ר חננאל סקילי (או צקלי) היה מחכמי ספרד מתלמידי הרשב"א**. וז"ל וזה דבר של תימה כיון שכל כך היה משה חושק ומתאוה בכניסת הארץ שאפילו אחר הגזירה לא נמנע מלבקש רחמים עליה, אם כן היאך הוציא מפיו בזאת השירה ששר לה, **"תביאמו ותטעמו"** הוציא עצמו מן הכלל ואל יפתח אדם פיו לשון, שמא תאמר כבר נתברר לו בזה הרמז שכבר נגזרה עליו הגזירה אם כן מה היה מתחנן לבטלה? דע כי משה לא נתכוון לומר אלא תביאנו ותטענו וכך סדר וערך הדברים בלבו, וכשבא להוציא ולבטא בשפתיו יצאו הדברים והופיעו על פיו **בעל כרחו ברצון השם ית' הה"ד (משלי טז א) לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון**, האדם יערוך הדברים בלבו ויסדרם אבל כשיבא להוציאם אין בידו להוציאם אלא כרצון השם ית', והיינו דכתיב ומה' מענה לשון, שהוא ית' יודע מחשבות אדם קודם שיצאו מן הכח אל הפועל הה"ד (תהלים עז ז) עם לבבי אשיחה וכחפשי רוחי עכ"ל.

החותם במרכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

